

NAGYKOVÁCSI

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Völgyzugoly Műhely Kft.

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ	4
1. BEVEZETŐ	6
2. NAGYKOVÁCSI BEMUTATÁSA	7
3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK	11
4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEEK	14
4.1. Ófalu	15
4.2. Beállt lakóterületek	16
4.3. Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek	17
4.4. Új településközpont	18
4.5. Településkapu	19
4.6. Külterületek	20
5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK – ÁLTALÁNOS ELVEK	21
6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT	
6.1. Ófalu	32
6.2. Beállt lakóterületek	40
6.3. Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek	43
6.4. Új településközpont	48
6.5. Településkapu	49
6.6. Külterületek	50
7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	52
8. KÉPJEGYZÉK	61
9. FORRÁSJEGYZÉK	64

Fotó: Lőrincz Mátyás

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Nagykovácsiak, leendő Nagykovácsiak!

Kétszeres örömmel és büszkeséggel ajánlom figyelmükbe Nagykovácsi Településképi Arculati Kézikönyvét. Örülök és büszke vagyok rá azért, mert közösen alkottuk. Minden Nagykovácsiban élő megtehetette a javaslatait írásban, valamint négy lakossági fórum keretében közösen alakítottuk ki a végső tartalmát, azaz mindenki hozzájárulhatott és nagyon sokan hozzá is járultak az elkészítéséhez. Nem kevésbé örülök és büszke vagyok azért is, mert a közös munka egy jó, használható, településünk épített környezetének minőségét hosszú távon is megóvó arculati kézikönyv megszületését eredményezte.

Múlt, jelen és jövő egyaránt kiolvasható a kézikönyvből, hiszen csakis múltunk tiszteletével építhetjük jövőnket. Nekünk, itt lakó lokálpatriótáknak a legfontosabb, hogy ma, holnap és évtizedek múlva is azt érezhessük, jó ide hazajönni, jó itt élni, tanulni, dolgozni, jó itt otthon lenni. Otthon, ami a múltunkat őrzi, ugyanakkor hozzájárul a mai kor emberének igényeihez az épített és természeti értékek megóvása mellett. Örülnék, ha a jövőbeli nagykovácsiak is tiszteletben tartanák törekvéseinket és alkalmazkodnának a helyi közösség által létrehozott arculati elképzelésekhez, hogy szeretett közös otthonunkra mindannyian büszkék lehessünk.

Köszönöm a közös munkát, sikeres építkezést kívánok, és remélem, hogy erőfeszítéseink révén sokunk gyermekei, unokái és dédunokái élvezhetik majd gyönyörű Nagykovácsinkat.

Kiszelné Mohos Katalin
polgármester

I. BEVEZETŐ

A Budai-hegység által körülölelt Nagykovácsi egy völgyi zsákfalu Budapest agglomerációjában. Sokaknak szerelem első látásra. Lakói büszkék arra, hogy itt élhetnek, s ma is mindenki falunak nevezi a több mint 8000 fős települést. Mi adja e település páratlan hangulatát, melyek a megőrzendő elemei, hogyan tudunk alkalmazkodni hozzájuk? A valamikori sváb faluképre sokan nosztalgiával emlékeznek, mert a közel egyforma, csak apró részleteiben különböző épületek összessége megnyugtató, harmonikus településképet eredményezett. Ehhez persze az kellett, hogy a falu lakói ugyanúgy gondolkodjanak arról, hogy milyen a jó ház.

Ma már a tájat nem úgy használjuk mint eleink. A korábbi legelők, kaszálók, gyümölcsösök, szántók sorra beépülnek, a mai ember lakik és nem él Nagykovácsiban. Éppen ezért ma nem is lehet cél, hogy mindenki hasonló épületben lakjon, hiszen a korábbi világgal ellentétben, jóval nagyobb az egyének közötti különbség, ami mindenképpen kifejezésre fog jutni lakóházaink építésénél is.

A Településképi Arculati Kézikönyv abban próbál segíteni, hogy a Nagykovácsit lakóhelyüknek választók mit tehetnek azért, hogy az épített környezetük alakításával megőrizzék azt, ami a település vonzerejét adja, s gyermekeink az általunk teremtett Nagykovácsira is jó érzéssel tudjanak visszanézni és egy élhető települést kapjanak örökül.

2. NAGYKOVÁCSI BEMUTATÁSA

Nagykovácsi rövid története

Már az őskori ember is tartózkodásra alkalmasnak tekintette a mai Nagykovácsi helyét, a római korban pedig már jelentős település volt, gazdaságok és villák népesítették be. A Perbált Nagykovácsival összekötő erdei út is római eredetű. A középkori falut királyi szolgák – alighanem fegyverkovácsok – lakták. Kowachy nevével először egy 1254-es oklevélben találkozhatunk. A név feltehetően itt is, más Buda környéki településhez hasonlóan, az itt élő királyi kézművesekre, szolgálókra (kovács, solymár, tárnok) utal. A középkori települést a török feldúlta, egy 1580-as összeírás már pusztaként említi.

A török hódoltság alatt elnéptelenedett falut 1700 és 1760 között a Fekete-erdő környékéről érkező, német nyelvű telepések népesítették be, akik a földművelés mellett fafeldolgozással, kő- és szénbányászattal, mészégetéssel foglalkoztak. Katolikus templomukat 1742-1746 között építették. A Wattay család 1820-ban kezdte építeni kastélyát a falu elején, amely később Teleki, végül Tisza birtok lett. Ezen kötődés alapján viseli Nagykovácsi címere és zászlaja a Tisza család címerének színeit.

A második világháborút követő megtorló kitelepítés kb. 2200 főt (800 családot) érintett. A kitelepített svábok helyére Heves megyéből és az Alföldről érkeztek betelepülők, majd az úgynevezett „lakosságcsere” keretében Felvidékről kitelepített magyar családok népesítették be a kényszerűen elhagyott portákat. Nagykovácsi 1945 után bányász- és tsz-falu volt.

Az 1970-es években végbement parcellázások nyomán kialakultak a Zsíros-hegy és a Nagyszénás déli lejtőjén az északi-, és a Remete-hegy oldalában a déli zártkertek. A zártkertekben hétvégi házat, később egyre több lakóházat építő budapestiek kiköltözése nyomán, valamint a mezőgazdasági termelés fokozatos visszaszorulása következtében, a település beépített területei folyamatosan növekedtek. Nagykovácsi, természeti adottságaiból adódóan, népszerű célpontja lett a fővárosból kitelepülő, nagyrészt értelmiségi rétegnek. Az 1980-as adatok szerint 3230, 2001-es népszámlálás szerint 5244, 2010. december 31-én 6861 állandó lakosa volt a községnek. Ma több, mint 8000 fő lakik Nagykovácsiban.

A második világháborút követő időkben két területi veszteség érte Nagykovácsit. Először a volt Tisza István kertvárost - a mai Adyliget egy részét - 1950-től Nagy-Budapest-hez csatolták, majd a déli zártkertek lakosai 2002-ben, a helyi népszavazás nyomán, megalakíthatták az önálló Remeteszlős községet.

Nagy Kovácsi volt úrbéresek birtokainak térképe 1882. - részlet

2. NAGYKOVÁCSI BEMUTATÁSA

Hegyekkel körülvett zsáktelepülés

Nagykovácsi meredek, nagyjából erdővel borított hegyekkel körülvett völgyben található, melynek csak egy keskeny kijárata van Budapest felé. Az egész falut a Budai Tájvédelmi Körzet öleli körül, különösen kiemelendő értéket képviselnek a Szénások Európa-diplomás dolomit-hegyei, s a csak itt élő pilisi len. A Budai-hegység vonulatai zöld keretet és egyfajta zártságot adnak a településnek, a zsákfalujellegből adódóan pedig nem terheli átmenő forgalom. A táji- és természeti értékek, valamint a csend és nyugalom teszik Nagykovácsit vonzó lakhellyé.

2. NAGYKOVÁCSI BEMUTATÁSA

Folyamatosan növekedő agglomerációs település

A vonzó lakóhely egyre népesedő települést eredményez. A valamikori zárt-kertek (Nagyszénás-alja, Kálvária-domb, Zsíros-hegy) és az alatta elterülő két szántó (Nagyszénás kert és Kálvária kert) belterületbe vonása következtében mintegy kétezer ingatlanon vált lehetővé a lakóház építés, ami még évekig tartó folyamatos lélekszám-növekedéssel jár együtt. Előrejelzések szerint a lélekszám néhány éven belül eléri a tíz- tizenkétezer főt. A további beépülésnek most már a földrajzi és természeti adottságok szabnak gátat.

Magyarország katonai felmérése 1941 - részlet

Légifotó 2008. - részlet

2. NAGYKOVÁCSI BEMUTATÁSA

A gyermekek és alkotók települése

Nagykovácsi lakosságának két kiemelkedő jellemzője van. Az egyik az, hogy nagyon magas az egy főre jutó szellemi termékek aránya. A másik pedig a rendkívül magas gyermeklétszám és a több-, illetve sokgyermekes családok nagy száma.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Sváb gyökerek

A korábbi térképeken jól látszik, hogy az ófalu házainak mindegyike az utcára merőleges hossz tengelyű, nyeregtetős ház volt, melyek az oromfalakkal fordultak az utca felé. A lakóház rendszerint hosszan benyúlt a telekbe, a főbb melléképületek (istálló, ólak, színek) mögötte sorakoztak. A házakat mindig a telek oldalhatárára építették, mert a porták kihasználtsága így volt kedvezőbb. Az 1900-as évek elején a széles telekkel rendelkező jómódú emberek néha L alakú, hajlított házat építettek. Az utcával párhuzamos szárny 2-3 szobával gyarapította a lakóterületet. A kb. fél méter vastag vályogfalakat kövekre, vagy néhány földbe ágyazott égetett téglasorra rakták. A szegényebb házak esetében csak az eresz nyúlt szélesebben ki az udvari homlokzat mentén, a gazdagabbak oszlopokkal vagy pillérekkel tagolt tornácot építettek. Néhány helyen látható még a településre jellemző faragott virágdíszes kőoszlop a tornácokon. Az oromfalakat és az oldalfalakat rendszerint fehérre meszelték.

Sváb gyökerekkel rendelkezik az Öregiskola védett épülete is, melyet a közelmúltban kibővítették és felújítottak.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

A Kastély

A Nagykovácsi kastély valamikor a 19. század közepén épült vadászkastélyként, de az évtizedek folyamán rengeteg változtatáson esett át, jelenlegi formáját a 20. század húszas éveiben nyerte el. A Wattay családtól előbb a Teleki, majd a Tisza családhoz került. Utolsó birtokosa 1946-ban Tisza Lajos Kálmán, Tisza István korábbi miniszterelnök unokája volt. A II. világháború után államosították és sokáig különböző intézményi háttérrel nevelőotthonként, kollégiumként használták. 2012 decemberében Nagykovácsi önkormányzata kezdeményezte az állami tulajdonú épület ingyenes önkormányzati tulajdonba adását, ám végül azt a Magyar Cserkészszövetség kapta meg. Jelenleg is folyik a kastély felújítása, elsősorban rendezvények, képzések és konferenciák helyszínéül szánják. A jelentős, védett növényállománnyal rendelkező kastélypark Nagykovácsi legnagyobb közparki funkcióval rendelkező zöldfelülete.

3. ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGÜNK

Szagrális épületek

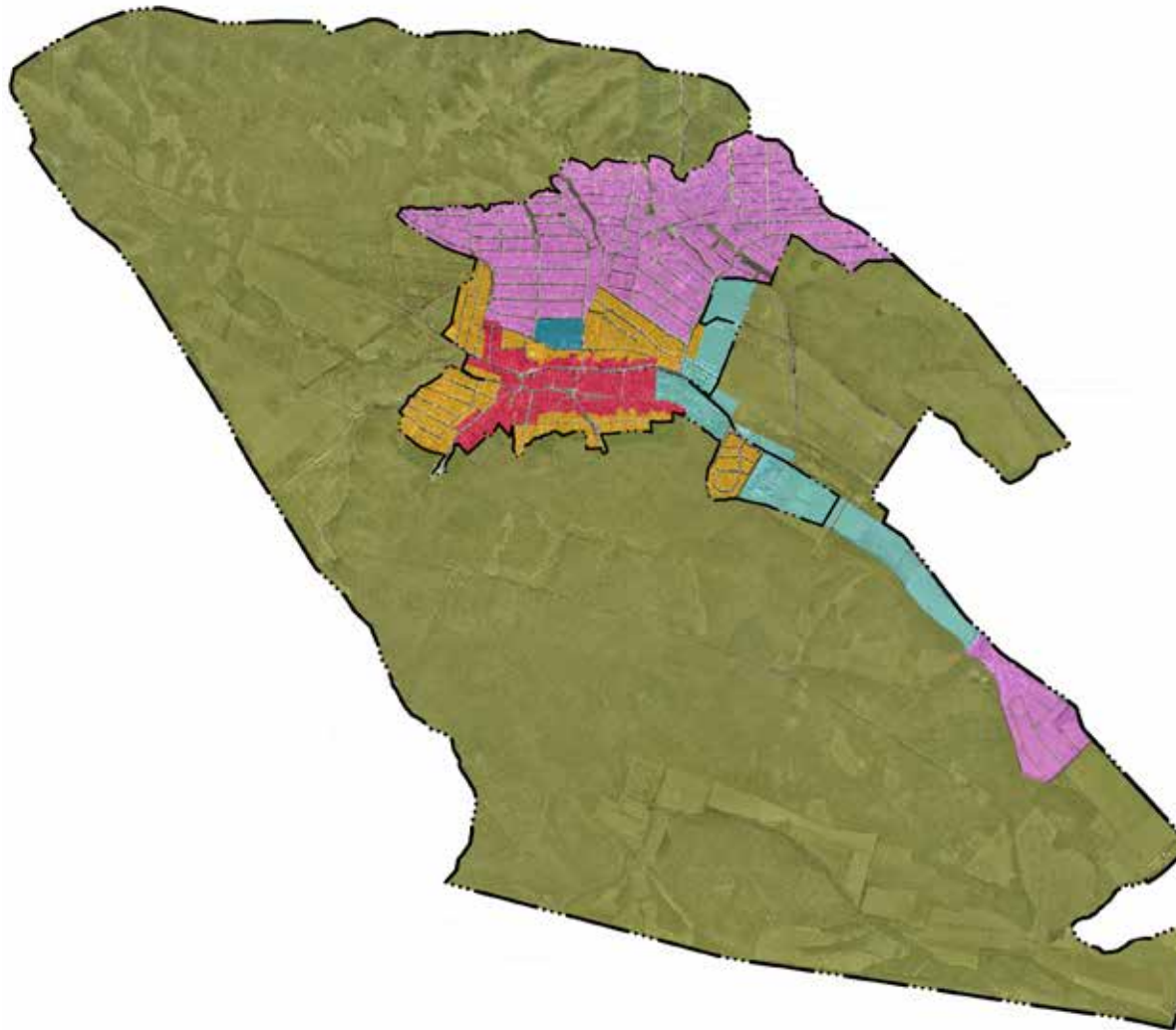
Nagykovácsi főterén áll a barokk stílusú római katolikus templom, melyet 1746. december 8-án szenteltek fel. A templom homlokzatai tagolatlanok, a középtornyos nyugati homlokzat előtt bejárati építmény áll. A templom mellett álló klasszicizáló plébánia 1840 körül épült. Az L alaprajzú földszintes épület mellett dór oszlopos tornác fut. Nyugati falába 1842-ben a Nagyszénás déli lejtőjén talált római sírköveket falaztatott be az akkori plébános.

A Zsíros-hegyen áll a régi kálváriából megmaradt kápolna. Az 1832-ben felszentelt kápolna előtti három kereszt és a stációk 1834-re készültek el. A második világháborúban kisebb károkat szenvedett kápolnának legtöbbet az ötvenes évek ártottak, majd a parcellázások bontották meg ma már visszaállíthatatlanul a Kálvária-domb egységét. A már csak romjaiban megmaradt kápolnát 2010-2011 folyamán újraépítették. Építészeti különlegesség, a kápolna szentély-falában, a fényáteresztő betonból beépített kereszt.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

- Ófalu
- Beállt lakóterületek
- Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek
- Új településközpont
- Településkapu
- Külterületek

Nagykovácsiban - az arculati jellemzők tekintetében - hat eltérő karakterű területrész különböztethető meg. A beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület. A lakóterületeken belül három különböző karakterű terület rajzolódik ki, melyek különböző időszakokban épültek be, s így az adott korszak jegyeit hordozzák magukon. Az **Ófalu** az Ördögárok völgyében kialakult történeti településmag, amely a 18-19. század építészeti örökségét hordozza. A **beállt lakóterületek** az Ófalut szorosan körülölelő lakótömbök, melyek lakóterületként való hasznosítása tömbönként más-más időben, de jellemzően az 1960-as évektől indult meg, s a rendelkezésre álló építési telkek szinte mindegyike be is épült. Az **új, folyamatosan fejlődő lakóterületek** Nagykovácsi korábbi szántói, legelői és gyümölcsösei helyén alakultak ki, beépülésük napjainkban is tart. A lakóterületektől funkcionálisan és így településképíleg is elkülönül a még formálódó **új településközpont** és a gazdasági területeknek is helyet adó **településkapu** területe, valamint a zömmel természetvédelmi oltalom alatt álló **külterületek**.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZÉK

Az Ófalu

Az Ófalu területén, a kialakult telkek, a telkek beépítése, a házak tömegformálása és az építészeti részletek őrzik még az egykori sváb karaktert és a falusi léptéket. Az Ófalu településszerkezetének nem csak történeti, de településképi jelentősége is van, mert a keskeny telekszerkezet visszahat a beépítés jellegére. Ezen a településrészen a házak jellemzően az utcavonalon állnak, az utcaképet a nyeregvetős épületek oromfalának ritmusa határozza meg. Az Ófalu az Ördögárokkal párhuzamos, egyutcás faluból fejlődött ki, s terjeszkedett a mezőgazdasági termelésre kevésbé alkalmas déli irányban, hiszen a falutól északra fekvő déli kitétséggű területek voltak a falu éléskamrája, ahol mezőgazdasági hasznosítású parcellák kerültek el. Az Ófalu egyben a település központja is, a fő utca mentén sorakoznak Nagykovácsi legjelentősebb intézményei és kereskedelmi egységei.

Ófalu ●

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

● Beállt lakóterületek

A beállt lakókerületek már a 20. században jöttek létre, de még Nagykovácsi robbanásszerű növekedését megelőzően. Nagykovácsi beépített területei északi, déli és nyugati irányban bővültek, valamint létrejött a Sebestyén domb lakóterülete. A területi terjeszkedés irányát továbbra is a jobb minőségű termőföldek megőrzésének igénye határozta meg. Ezekben az utcákban az épületek tömegformálása eltérő, a beépítés évtizedének éppen jellemző építészeti jegyeit mutatják. A Puskin utca környékén a 60-as évek utcavonalra épült sáttortetős épületei jellemzőek, míg a Pók utca, Arany János utca és a délnyugati tömbök utcáiban elsősorban az 1980-90-es évek nagy tömegű, nyeregtetős, előkertes házai létesültek.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

Egyedi karakterű területek a 20. század végétől máig folyamatosan beépülő új lakóterületek, amelyek meghatározó szerepet játszanak Nagykovácsi napjainkban is formálódó arculatának alakulásában. Az új lakóterületek jellemzően a környező, déli fekvésű hegyvonulatok lábain létesültek, így meghatározó jellemzőjük a lejtős jelleg. Ezek a területek jelentik Nagykovácsi lakóterületi tartalékait, ahol nagy számban épülnek még a közeljövőben lakóházak. Az új lakóterületeken a domborzati adottságokat figyelembe vevő utcák mentén, szabályos telekstruktúrát alakítottak ki. A telkek szabadonálló módon épültek be, az épületek előkerttel létesültek, az előkert méretét elsősorban a kedvező tájolás határozza meg. Az új lakóterületek településképe az egymástól markánsan eltérő építészeti jegyeket mutató, sokszínű épületek miatt meglehetősen heterogén.

Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek ●

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

● Új településközpont

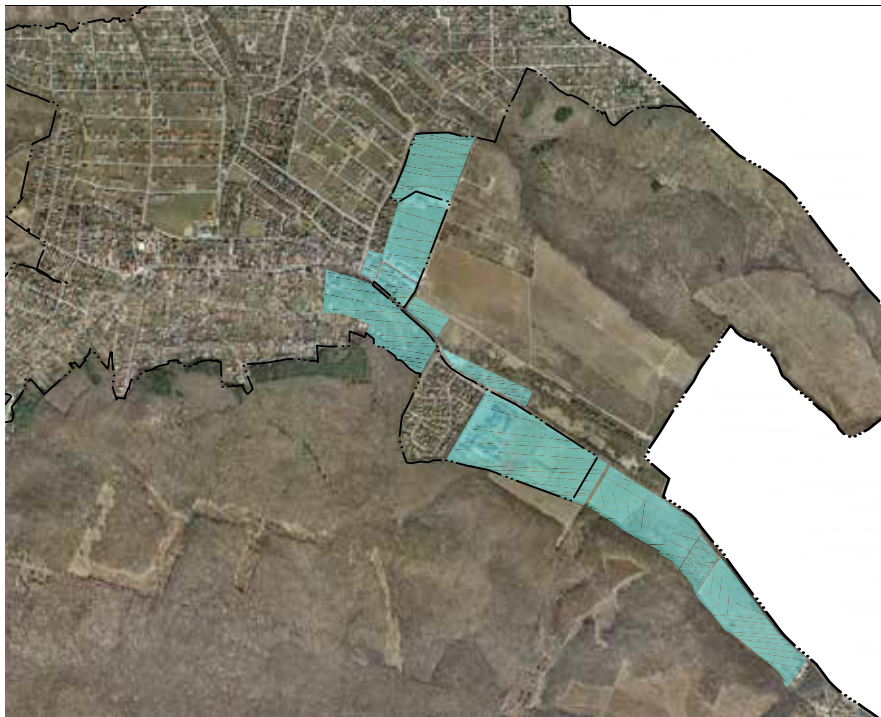
A folyamatosan növekvő lélekszámú Nagykovácsiban biztosítani kell a jelentkező intézményi, kereskedelmi és szolgáltatási igényeket. Ezt felismerve kezdtett intézményi fejlesztésekre az önkormányzat a település súlypontjában található telektömbben, ahol Nagykovácsi új településközpontja alakulhat ki a jövőben. Az új településközpont beépülése a Kispatak Óvoda, a Lenvirág Bölcsőde és a református templom felépítésével már megindult. A tömb végleges településképi arculatában azonban a jövőben kialakuló létesítmények még markáns változást hozhatnak.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEEK

A településkapu ●

A zsákjellegből adódóan, a településre vezető egyetlen útról feltáruló látványnak kiemelt szerepe van településképi szempontból, ezért a településkapu területét is önálló településrészként szükséges kezelni. A településkapu eltérő arculati szerepe abból is adódik, hogy az itt kialakult területhasználatok eltérnek az egyébként homogén lakóterületként használt településrészeketől. A településkapuban jelenleg markánsan elkülönülnek a Nagykovácsi úttól délre fekvő, nagy zöldfelületekkel rendelkező intézmények területe (Amerikai iskola és Tisza kastély) és az úttól északra fekvő, elsősorban gazdasági hasznosítású területek, melyek a jövőben várhatóan tovább terjeszkednek.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

● Külterületek

A beépített és beépíthető településrészeket a külterület veszi körül, ahol elsősorban a mezőgazdasági művelés, a környező erdőségek és a természetvédelmi tényezők játszanak meghatározó szerepet. A település keleti és nyugati határában fekvő, természeti oltalom alatt álló mezőgazdasági területek a '90-es évek kárpótlása során felosztásra és magántulajdonba kerültek. A jórészt szántó és gyümölcsös besorolású földrészekeken hagyományos művelés folyik, bár a telekstruktúrából adódóan jelentős részük elvadult. Az Ördögárok patak forrásvidékén lévő, jelenleg elhanyagolt állapotú rétek, gyepek, nádasok találhatóak.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Már telekvásárlás előtt tanácsos építész segítségét kérni. Érdeemes a kiszemelt telek adottságait (beépítési előírásai, tájolása, közművesítettsége, stb.) még a megvásárlás előtt tisztázni, nehogy a tervezéskor derüljön ki, hogy az építető által elképzelt épületet nem, vagy csak kompromisszumok árán lehet megvalósítani.

Építészeti minőség

Őrizzük meg értékeinket! Ismerjük meg választott lakóhelyünk értékeit és ahhoz igazodva alakítsuk új házunkat! Ha régi házat vásárolunk, fontoljuk meg milyen módon lehet megőrizni annak értékeit!

Használjunk minőségi építőanyagokat! Kerüljük a természetes építőanyagokat imitáló „mű”anyagokat, burkolatokat. Részesítsük előnyben a településen hagyományosan használt építőanyagokat!

Fontos a jó építész kiválasztása, aki a saját igényeinket figyelembe véve a környezethez illeszkedő házat tervez! Ismerjük meg a környék jó házait és tervezőit!

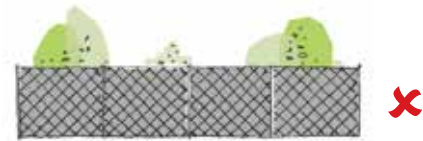
A kerítésekről általánosságban

Az építészeti arculatot az épületek mellett a kerítések is nagyban formálják, különösen azokon a településrészekben, ahol a házak előkerttel épültek. A teljesen tömör kerítésekkel övezett utcák csupán közlekedési csatornává válnak, az épületek elveszítik a közterülettel való kapcsolatukat.

Áttört, növényzettel kombinált kerítéseket létesítsünk! Ne alkalmazzunk nád- vagy műanyag háló fedést és kerüljük az előregyártott kerítéselemek alkalmazását is!

Az Ófalu kivételével csak szakaszosan építsünk teljesen tömör kerítésrészeket! A tömör kerítés szakaszok mérete ne haladja meg a 2 m²-t.

Ismerjük meg a környék jó házait és tervezőit!

Ne építsünk tömör kerítést!

Kedvezőbb az áttört, növényzettel kombinált kerítés.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Cégérek, reklámhordozók, portálok

Nagykovácsi zsákfalú, nincs átmenő forgalom, kevés a betérő vendég, ezért a cégérek és cégfeliratok szerepe nem elsősorban a figyelemfelkeltés, hiszen az itt élő emberek hamar megismerik az új üzleteket, vendéglátóhelyeket. Éppen ezért plakátok, falragaszok, reklámcélú önálló szerkezetek nem helyezhetők el a településen. Fontosabb, hogy a kihelyezett tájékoztató táblák vállalkozásunk arculatát tükrözzék és informatívak legyenek. Nagykovácsiban a cégérek és reklámhordozók:

- anyagban és színben az épülethez illeszkedjenek
- a homlokzatok vízszintes és függőleges tagolásához illeszkedjenek
- látványterv alapján készüljenek
- legyenek egyediek és kreatívak
- világító kivitel esetén alacsony fényintenzitásúak legyenek
- ne villogjanak
- nem világító, hanem megvilágított kivitelben készüljenek
- az Ófaluban tradicionális, egyéb helyeken ötletesek legyenek
- arculata a reklámozott tevékenységre utaló, ahhoz igazodó legyen
- fontos, lényegi információt közöljenek
- ne ábrázoljanak konkrét terméket
- közterületről látható magánterületen az elhelyezett reklámhordozó nagysága ne haladja meg az 1m²-t

Ne fóliázzuk le a portálunkat, kirakatunkat!

Az épülethez és a hirdetett szolgáltatáshoz illő cégéreket alkalmazzunk!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Kertek

A sikeres, egészséges növényeket nevelő kertész, a kert növényeinek kiválasztásakor három tényezőt nem hagyhat figyelmen kívül: a talaj, az éghajlat és a kert kitétsége. Nagykovácsiban a talaj magas mésztartalmú, magas Ph értékű. Az éghajlat szélsőségek között mozog, előfordulnak nagy hidegek, nagy melegek, nagy légszárazság, a csapadék átlagosan 450-550 mm. Nagykovácsi beépült domboldalai jellemzően északi vagy déli fekvésűek, s az ófalu felé közelítve egyre csökken a telkek lejtése, változó az egyes területek vízháztartása.

Kerüljük az
özön-
növényeket!

Kertünk segítse
az épületünk
tájba
illeszkedését!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

A saját telkünkön túltekintve nem lehet elégszer hangsúlyozni a tájjal való kapcsolat fontosságát, melynek csak egyik aspektusa a tájba illeszkedő ház építése, ugyanilyen fontos azonban a kert kialakítása is. A tájba illeszkedés mellett Nagykovácsiban fontos szempont a természetvédelem is, ezért a létrehozott kertek legfontosabb jellemzői az alábbiak legyenek:

- Kerüljük az özönnövényeket, az ún. invazív fajokat, melyek nem csak a saját kertünk felett hatalmasodhatnak el, de veszélyeztethetik a környező természetvédelmi területek élővilágát is.
- Olyan kertet tervezünk, amely élővilágot vonz, így növelve a környezetünkben élő fajok életterét.
- Betegségeknek ellenálló növényfajtaikat válasszunk, mert a permetezőszerek veszélyeztethetik a környező élővilágot.
- Úgy tervezzük a kertet és telepítjük a növényeket, hogy az segítse az épületünk tájba illeszkedését.
- Új épületünk tervezésekor, meglévő épületünk bővítésekor fokozottan ügyeljünk a meglévő fás szárú növényzet megővésére.
- Kerüljük az örökzöldek túlsúlyát.
- A burkolt felületek arányát igyekezzünk minél kisebbre csökkenteni.
- A gypsint mellett azonos súllyal jelenjen meg a fa- és a cserjeszint.
- Az utcafrontra se ültessünk tájidegen növényeket, egzotikus fajokat.
- Ha nyugodt, harmonikus kertet szeretnénk, kövessük a régi falusi kertek asszimetriáját, kerüljük a hosszú egyenes vonalakat, a mértaniságot.
- Bátran alakítsunk ki haszonkerti területrészt, a történetileg kialakult zöldség- és gyümölcsfajokat alkalmazva.
- Ismerjük meg a környék példaértékű kertjeit.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Néhány lágyszárú növény, melyeket bátran alkalmazhatunk Nagykovácsiban

közönséges cickafark
(*Achillea millefolium*)

hegyi ternye
(*Allysum montanum*)

erdei szellőrózsa
(*Anemone sylvestris*)

csillagőszirózsa
(*Aster amellus*)

csomós harangvirág
(*Campanula glomerata*)

kereklevelű harangvirág
(*Campanula rotundifolia*)

szibériai harangvirág
(*Campanula sibirica*)

piros gólyaorr
(*Geranium sanguineum*)

hegyi len
(*Linum austriacum*)

szagos salamonpecsét
(*Polygonetum odoratum*)

leánykökörccsin
(*Pulsatilla grandis*)

kerti kakukkfű
(*Thymus vulgaris*)

A következő lágyszárúak ültetését kerüljük, mert invazívan terjednek és veszélyt jelentenek a Nagykovácsit körülvevő értékes természeti környezetre

- egyéb őszirózsa fajták (*Aster* sp.)
- molyhos madárhúr (*Cerastium tomentosum*)
- érdes napraforgó (*Heilanthus rigidus*)
- aranyvessző fajták (*Solidago* fajták)
- tatáriszalag (*Fallopia baldschuanica*)
- közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*)
- amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*)
- cseh óriáskeserűfű (*Fallopia x bohémica*)

- japán keserűfű fajok (*Fallopia* spp.)
- kaukázusi medvetalp (*Heracleum mantegazzianum*)
- bambusz fajták (*Phyllostachys* sp.)
- selyemkóró (*Asclepias syriaca*)

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Néhány javasolt fásszárú növény

csíkos kecskerágó
(*Euonymus europaeus*)

sajmeggy
(*Prunus mahaleb*)

húsos som
(*Cornus mas*)

veresgyűrű som
(*Cornus sanguinea*)

pukkanó dudafürt
(*Colutea arborescens*)

cserszömörce
(*Cotinus coggygria*)

ostormén bangita
(*Viburnum lantana*)

egybibés galagonya
(*Crataegus monogyna*)

kökény
(*Prunus spinosa*)

egyéb *Sorbus* fajták

sóskaborbolya
(*Berberis vulgaris*)

varjútövis benge
(*Rhamnus chatartica*)

Nem ajánlott fásszárúak:

- amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*)
- bókoló aranyfa (*Laburnum anagyroides*)
- cserjés gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)
- fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)
- hibrid aranycserje (*Forsythia x intermedia*)
- keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*)
- közönséges mahónia (*Mahonia aquifolium*)
- közönséges orgona (*Syringa vulgaris*)
- mirigyos bálványfa (*Ailanthus altissima*)
- nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*)
- zöld juhar (*Acer negundo*)
- kései meggy (*Padus serotina*)

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Közterületek

A kedvező településképp egyik feltétele, hogy közterületeink rendezettek legyenek. A rendezettség érzetét segíti, ha a különböző felületeket (járda, út, parkoló, zöldfelület) határozott vonalak, például szegélykövek, burkolatváltások választják el egymástól. Ezek a vonalas elemek vezetnek a tekintetet és tagolják a közterületeket, ezért harmonikus kialakításukra kiemelt figyelmet kell fordítani. Elsődlegesen a közterületek minősége határozza meg a Nagykovácsiban megfordulók településünkről kialakított képét.

Fontos, hogy csak a környezet arculatához illeszkedő közterületi tájékoztató- és információs táblák, utcabútorok és egyéb köztárgyak létesüljenek.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Utcák

A kerítésünk és a közút közötti utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerüljük a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazását, különösen a kereszteződésekben. A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében.

Kossuth Lajos utca tervei – részlet

A szélesebb utcákkal rendelkező településrészekben befogadó, kellemes utca-keresztmetszetet alakíthatunk ki. Ahol lehetséges, épüljenek járdák, a járdák közelében alacsony cserjék közép magas cserjefoltokkal, majd fák, ismét cserjék, végül cserjékkel oldott parkolóhelyek kialakítása kötheti össze a járdát és a közutat. Törekedjünk a térhasználatok világos szétválasztására. Ne alkalmazzunk gyepet az utak, parkolóhelyek közelében, hogy elkerüljük a gyepre parkolást. Az út menti gyepfelületet ne nagy méretű kövek kihelyezésével igyekezzük óvni!

Az utca a miénk, tartsuk tisztán,
folyamatosan gondozzuk!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Vízvezetés

A magasabb térszínen kialakult utcák tekintetében a vízvezetés azért fontos, hogy a magának utat kereső víz ne tegye tönkre, ne mossa el a közterületeket. Az alacsonyabb térszínen levő területek esetében pedig csak megfelelő vízvezetés esetén kerülhetők el a hegyoldalakról érkező vizek nyomán kialakuló vízállások okozta károk. A magasabban fekvő területeken a csapadék hasznosítása, megtartása nagyban megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntartását, valamint csökkenti a völgyi területek vízterhelését. A telkünken keletkező csapadékvizet ezért telken belül kell elszikkasztani, tárolni, hasznosítani.

Közművezetékek

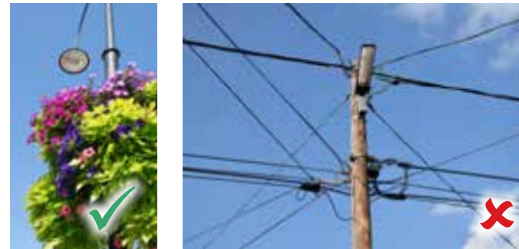
Közművezetékek és járulékos közmű létesítmények elhelyezésénél a településképi megjelenésre is gondot kell fordítani, ezért a település fő utcáján a légvezetékes hálózatok rekonstrukciója során földkábeles rendszert kell kiépíteni. Ha az utcában légvezetékek vannak, a bekötéseket akkor is földkábelrel építjük. Így a későbbiekben a légvezetékek földkábelre történő cseréje egyszerűbb, és telken belül nem jár építési tevékenységgel.

Fasorok

A fasorok kiemelik a település fő útvonalaait, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elérhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. A fasorok kialakításakor kerüljük az élénk lombosított fajokat (pl. vérszilva -Prunus cerasifera Nigra). Ne alkalmazzunk invazív fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa, mirigyes bálványfa, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, kései meggy, fehér akác stb). Kedvező, ha egy utcaszakaszon a telepített fasor egyedei azonos fajokból állnak.

Gondoskodjunk a telkünken keletkezett csapadék visszatartásáról, szikkasztásáról!

Őrizzük meg és ápoljuk a meglévő fasorokat!

Telepítsünk új fasorokat azonos fajta fákat alkalmazva!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Közösségi zöldfelületek

A közösségi zöldfelületek kialakításakor is a település arculatához való igazodást kell szem előtt tartani. Fontos a természetes anyag- és színhasználat. A burkolt felületek arányát minél alacsonyabban kell tartani és kedvező klimatikus hatása miatt érdemes vízfelületeket, a játszótéren akár vizes játékokat létesíteni.

Fontos, hogy megfelelő kikapcsolódási színteret biztosítsunk nem csak gyermekeinknek, hanem minden korosztály számára. Ezért a közösségi zöldfelületeket érdemes tematizálni. Vigyázzunk a közterületi berendezéseinkre, hogy sokáig élvezhessük azokat!

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK - ÁLTALÁNOS ELVEK

Játszóterek Berlinben

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Ófalu

Az Ófalu esetében karakteres, kialakult építészeti arculatról beszélhetünk, mely a településrész történeti hagyományait is tükrözi. A 18-19. század emberének életformájához igazodóan jött létre a hosszú, keskeny telkek sora, ahol az oldalhatárra épültek a házak. Az utcaképet az utcavonalra telepített, jellemzően oromfalas, azonos tömegű, keskeny „parasztházak” ritmusa adja. Ez a harmonikus ritmus az Ófalu kialakult építészeti karakterének alapja, melyhez minden esetben igazodni szükséges, hogy megmaradjon Nagykovácsi történeti településmagjának bája és emberi léptéke. Modern építészeti megoldások esetén is érzékenyen kell reagálni a kialakult épített környezetre, módot kell találni arra, hogy ne zavarjuk meg a kialakult nyugodt faluképet

A kialakult építészeti karakterhez alkalmazkodjunk!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu ●

*Az Ófalu és a sváb házak
építészeti karaktere*

- földszintes, egyszerű tömegű épületek
- nyugodt, sima nyeregtető
- keskeny oromfalas vagy csonkakontyos épületek
- kőoszlopos tornác
- jellemzően hatosztatú, kis méretű ablakok
- dísztelen vakolt falfelületek
- oldalhatáron álló beépítés

Ma is követendő jellegzetességek

- tiszta, egyszerű, nyugodt formák
- jó arányok, egyensúly
- minőségi, természetes anyagok
- oldalhatáron álló beépítés
- egyszerű épülettömeg

Elkerülendő, idegen motívumok

- túldíszítettség
- összetett formák
- tagolt tömeg
- harsány színek
- „mű” anyagok

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu

Telepítés, telkek beépítése

A kialakult telekstruktúra az oldalhatáron álló beépítést indokolja, hiszen a keskeny telkek optimális kihasználása és a szomszédos épülettől való megfelelő távolság tartása csak így lehetséges. Az oldalhatáron álló házak utcavonalra való telepítése is történeti hagyomány, a parasztudvarok optimális kihasználhatóságának érdekében volt erre szükség. Ez a telepítési mód széles telkek esetében is tartandó a kialakult településkép védelme érdekében. Azokban az utcákban, ahol az épületek előkerttel épültek, a kialakult beépítési vonalhoz igazodva építsünk házat.

Igazodjunk a kialakult előkert mérethez!

Épülettömegek

Az Ófalu tradicionális épületei keskenyek, egy traktusúak, földszintesek voltak. Tanulmányozzuk a régi parasztházak arányait és tömegformálását, s új épület építésekor vagy meglévő épület átépítésekor alkalmazkodjunk hozzájuk! Természetesen a mai kor igényeinek megfelelően építhetünk tetőtér beépítéses vagy emeletes épületrészeket is, de ezt mindig a kedvező utcakép megtartásának vagy kialakításának igényével tesszük. Erre megoldást jelenthet a meglévő tradicionális épület homlokvonalától visszahúzott keresztzárny építése, de csak az utcaépet már nem befolyásoló távolságban.

Keskeny, a hagyományos arányokhoz igazodó épületet építsünk!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu ●

Az utcai homlokzat szélessége ne haladja meg a 7,5 métert!

40-45° közötti hajlásszögű tetőt építsünk!

Az utcai homlokzat oromfalas kialakítású vagy csonkakontyos legyen!

Épületmagasság, épületszélesség

Az Ófalu épületei korábban jellemzően földszintesek voltak, újabban már a tetőterek beépítése is megszokott. Új vagy átalakított épületünk magassága a meglévő épületekhez, az utcaképhez igazodó legyen. Utcára merőleges gerincű épület esetén kerüljük a széles épülettömeget, az épület szélessége legfeljebb 7,5 m legyen.

Tetőhajlásszög

A tradicionálisan alkalmazott tetőhajlásszög az Ófaluiban 40-45°, az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges. A hagyományos sváb parasztházak jellemzően oromfalas házak voltak. A csonka kontyos tető alkalmazása – az ún. kockaházak hatására – a 20. század második felében terjedt el, az ilyen kialakítás kerülendő.

Utcai homlokzat

Az utcai homlokzaton ne legyen erkély, loggia, garázskapu! Új lakóház építése esetén eltérhetünk a hagyományos nyílászáró méretektől, de törekedjünk az áttört és tömör homlokzatfelületek egyensúlyára, kerüljük a túl nagy üvegfelületeket!

Házunk utcai homlokzata mindig oromfalas kialakítású legyen. Teljes mértékben kontyolt tetőt és utcával párhuzamos tetőgerincű utcai homlokzatot ne létesítsünk, keresztzárnyat csak az utcai homlokzattól legalább 3 méterrel visszahúzva építsünk!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu

Nyílászárók

A nyílászárók igényes kialakítása döntő befolyással van házunk megjelenésére. Fontosak a jó arányok, az igényes anyaghasználat és az árnyékolás esztétikus megoldása. Az Ófaluiban kerüljük a nagyméretű, osztás nélküli ablakok használatát. Bátran alkalmazzunk zsalugátert tradicionális formában vagy újragondolva, az épület karakteréhez illeszkedően. A külső tokos redőnyök alkalmazása nem javasolt.

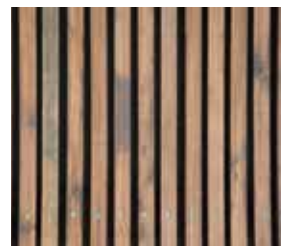

Anyag- és színhasználat

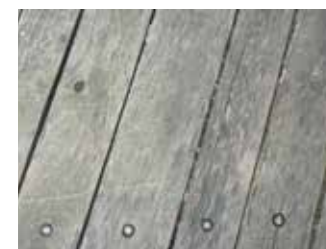
Alkalmazzunk nagy vakolt felületeket és természetes anyagokat a homlokzaton! Megfelelő építészeti minőség esetén használható beton és nagyobb üvegfelület is. Kerüljük a csempe jellegű burkolatokat, akkor se alkalmazzuk, ha azok természetes kő anyagúak!

A tetőhéjalás terrakotta vörös, sík égetett cserép vagy beton legyen. Műanyag hullámlemez, alumínium trapézlemez, mesterséges pala, bitumenes zsindegy, hullámpala alkalmazása a melléképületeken is tilos! Fémlemez fedés csak a tetőfelület legfeljebb 10%-án alkalmazható.

Az Ófaluiban a fehér, tört fehér, a pasztell földszínek, valamint természetes építőanyagok esetén azok természetes színei javasoltak. Nyílászárók és kerítések színezésekor a fentiekben túl használhatók még a kék, zöld és barna színek nem rikító árnyalatai.

Alkalmazzunk nagy vakolt felületeket, természetes színeket és építőanyagokat!

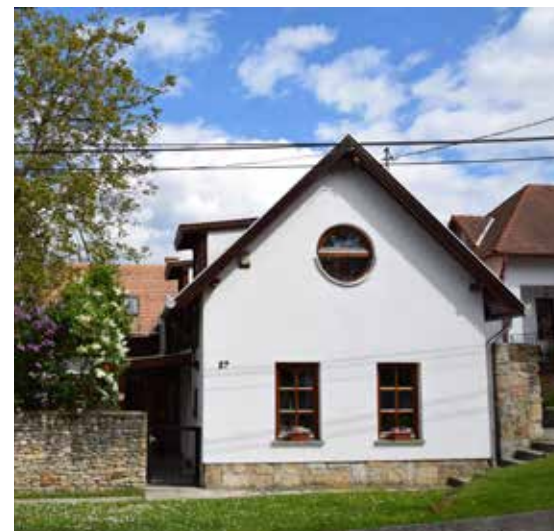
6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu ●

Régi házak felújítása, átépítése

- Régi parasztház felújítása esetén törekedjünk az épület jellegének és értékes részleteinek megtartására. Őrizzük meg a tornácot, a tornácot tartó kőoszlopokat, szögletes vagy íves tornáclezárás legyen.
- A hagyományos arányokat őrző fa nyílászárókat alkalmazzunk.
- Tetőtér beépítés esetén az utcai homlokzaton az emeleti ablak mérete legyen kisebb, mint a földszinti ablakoké vagy ne is tegyünk emeleti nyílászárót az utcai homlokzatra! Ügyeljünk arra, hogy a tetőtér beépítésével és a térdfal esetleges megemelésével ne veszítse el házunk a kedvező arányait!
- A tetőtér beépítése esetén tetősík ablakokat vagy úgynevezett „kutyaól” ablakokat alkalmazzunk, amelyek mérete megegyezik a hagyományos szénafeldobó méreteivel, arányaival.
- Kerülendő a tető teljes lekontyolása az oromfal elbontásával.
- Ne magasítsuk az utcai oromfalat oly módon, hogy az a tető síkja fölé nyúljon.

Törekedjünk a régi épület jellegének és értékes részleteinek megtartására!

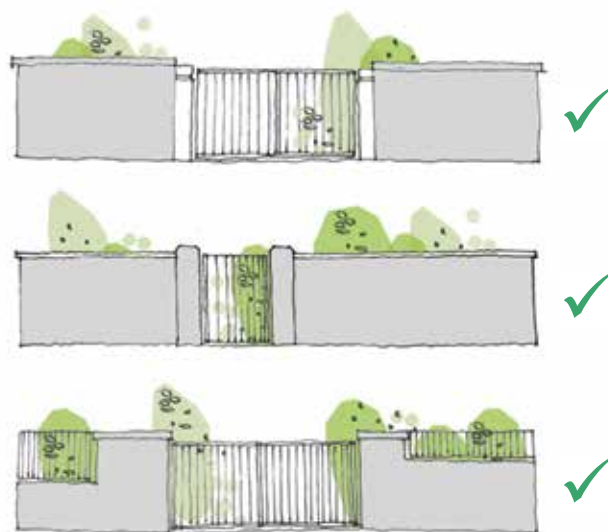
6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu

Kerítések

Kerítés építése esetén az általános építészeti ajánlásokban leírtak alkalmazandók az Ófalu területén is, azonban a történeti hagyományok néhány eltérésre is lehetőséget adnak:

- A kerítés és az épület anyag- és színhasználata legyen összhangban!
- Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg az 1,8 métert!
- Az Ófaluban hagyománya van a kőoszlopok között kialakított kapuszárnyaknak. Ezeket lehetőség szerint őrizzük meg! Új kerítés építése esetén modern eszközökkel is reagálhatunk erre a tradícióra.
- Ugyancsak hagyománya van Nagykovácsi Ófaluban a tömör, kőből rakott kerítéseknek. A tömör kerítések magassága ne haladja meg az 1,2 métert és a kerítés zártságát áttört kapuszárnyakkal oldjuk!
- A kapuszárnyak fából vagy fémből készüljenek, kerüljük a díszes kovácsolt vas kapuk alkalmazását, nincs hagyományuk Nagykovácsiban!

A zárt, falazott kerítéseket őrizzük meg!

A hagyományos kőoszlopok között kialakított áttört kapuszárnyakat újítsuk fel!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Ófalu ●

Index
150. - 161.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Beállt lakóterületek

Nagykovácsi beállt lakóterületeinek telkei már jellemzően beépültek, foghíj telek elvétele maradt. A kialakult építészeti arculatot az 1960-as és az 1990-es évek között épült lakóépületek építészeti jegyei határozzák meg. Új épület építése vagy meglévő épület felújítása, átépítése során a meglévő beépítésekhez való alkalmazkodás az elsődleges építészeti feladat. Az épített környezet mellett, a terület arculatának meghatározó része a jelentős fás szárú növényzet, melynek megóvása kiemelt fontosságú.

Telepítés, telek beépítése

Új épület telken belüli telepítését a környező telektömbhöz igazodóan szükséges meghatározni, a kedvező utcakép érdekében az utcában kialakult építési vonalhoz kell alkalmazkodni!

Épületmagasság

A beállt lakóterületeken a családi házak magassága közel azonos. Az új épületek magassága se térjen el a településrészen megszokottól!

Tetőforma

A beállt lakóterületeken a lakóházak tetőformája változatos, a tetőgerinc iránya, a tetőhajlásszög mértéke vagy a tető tagoltsága épületenként változik. A terület kialakult karakterét elsősorban az határozza meg, hogy kizárólag magastetős épületek vannak, ezért lapostetős épületet ne építsünk!

Igazodjunk a kialakult előkert mérethez!

Igazodjunk a környéken kialakult épületmagassághoz!

Ne építsünk lapostetős lakóházat!

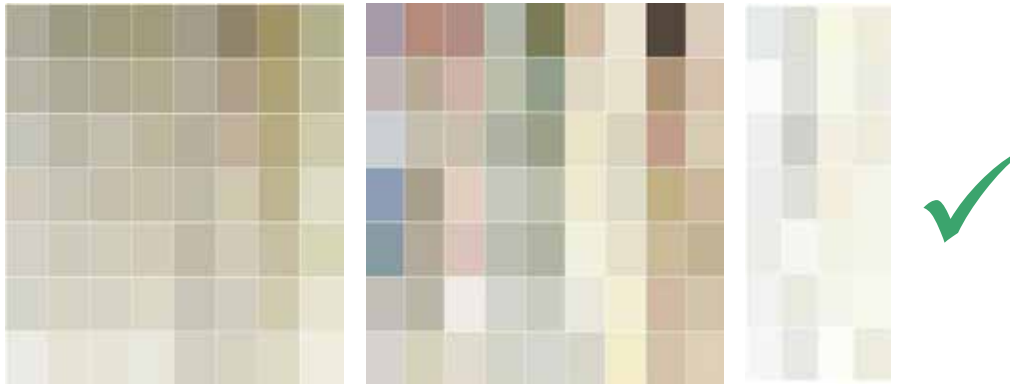

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Beállt lakóterületek ●

Anyag-és színhasználat

A beállt lakóterületeken az alkalmazott színvilág változatos. A környezethez való illeszkedés érdekében a fehér, tört fehér, a homok- és agyag szín, a téгла- és terrakotta vörös színek, a pasz-tell földszínek, valamint természetes építőanyagok esetén azok természetes színei javasoltak. Kerüljük a harsány, élénk és a nagyon sötét színeket a homlokzat színezésekor!

A kialakult épülettömegek gyakran nagyok, tagolatlanok, ezt egy esetleges felújításkor igye-kezzünk oldani! Az igényes, modern építőanyagok (pl. sík fémlemez fedések) és a hagyományos építőanyagok (fa, vakolt felületek, terméskő, téгла) együttes alkalmazása esztétikus megoldá-sokra vezet.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Beállt lakóterületek

Kerítés

Azokban az utcákban, ahol az épületek előkerttel létesültek, az utcakép alakulásában elsődleges szerepe van a kerítéseknek, ezért körültekintően tervezük meg a kerítést is!

- A kerítés és az épület anyag- és színhasználata legyen összhangban!
- Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg az 1,8 métert!
- Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!
- A közterület felől a tömör lábazat magassága legfeljebb 0,5 méter legyen!
- Az összefüggő tömör felületek mérete ne haladja meg a 2m²-t.
- A kapu minden esetben áttört legyen!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek ●

Az új, folyamatosan fejlődő lakóterületek az Ófalutól északra, jellemzően lejtős terepen alakultak ki. Tekintettel arra, hogy ezek a településrészek korábban mezőgazdasági területek, gyümölcsösök, zártkerteri területek voltak, kiforrott építészeti karakterről az esetükben nem beszélhetünk, az épületállomány heterogén. Az új lakóterületeket minden oldalról értékes élőhelyek, természetvédelmi területek övezik. Ezért míg az Ófaluban a kialakult építészeti hagyományokhoz való igazodás az elsődleges szempont bármilyen építési tevékenység esetén, addig az új lakóterületek esetében a tájba illeszkedést és a környező természet védelmét kell minden esetben szem előtt tartani. Az építészeti formálás és anyaghasználat tekintetében az új lakóterületeken van a legnagyobb szabadsága a Nagykovácsiban építkezni vágyóknak.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek

Telepítés, terepre illesztés

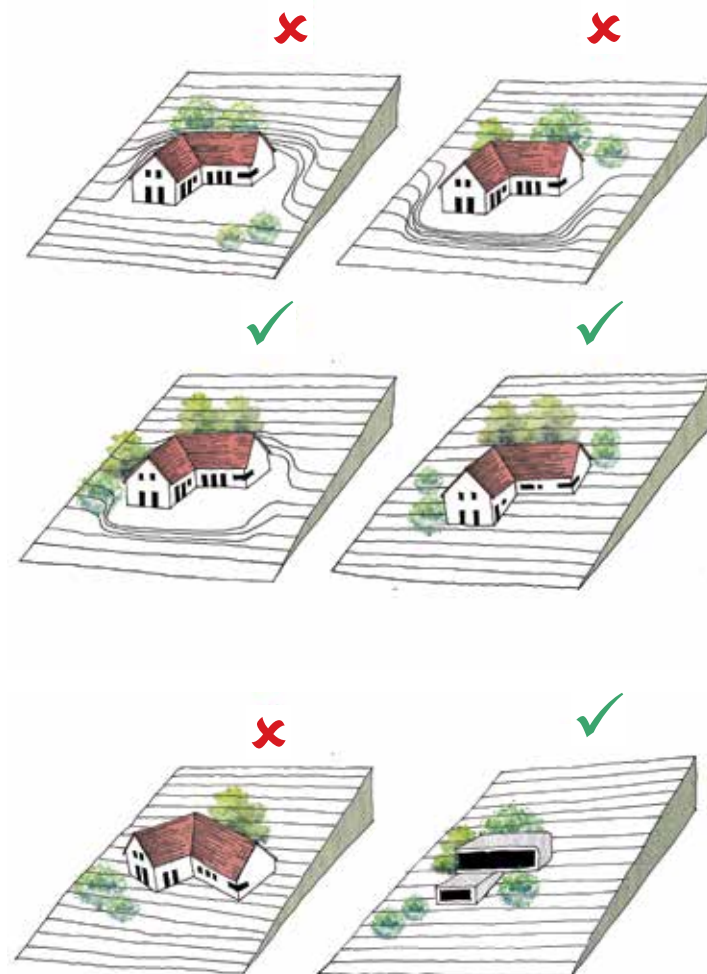
Az új lakóterületeken a lejtős terep gyakori adottság. Érzékeny építészeti eszközhasználattal törekedjünk a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodásra. A házat illesszük a terephez és ne a terepet a házhoz! Az épület terephez való viszonyát több tényező is befolyásolja:

- a lejtés mértéke
- a telek nagysága
- a telek geometriai formája
- az épület mérete

A tereprendezeit igyekezzünk a legszükségesebb mértékre korlátozni! Ha a telek mérete vagy lejtése nem teszi lehetővé a tereprendezeit nélküli építkezést, akkor kövessük a földgyenleg elvét, amikor a kiemelt és a visszatöltött föld mennyisége azonos. Ebben az esetben is fontos a megfelelő geometriájú házforma, hogy az alkalmazott bevágások és feltöltések ne legyenek zavaróan nagyok. A túlzott mértékű feltöltés vagy bevágás nemcsak megváltoztatja a természetes domborzatot, de költséges megoldás is. Nagyobb lejtésű telek esetén jó megoldás lehet az épület szinteltolással való kialakítása is.

A házat illesszük a terephez és ne a terepet a házhoz!

Igazodjunk a telek réteg-vonalaihoz!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Telepítés, telek beépítése

Az Ófaluától északra fekvő déli kitétségű domboldalakon az épület telken belüli telepítését elsősorban a megfelelő tájolás, a telken belüli domborzati viszonyok és a kilátás-rálátás szempontjai határozzák meg, ezért a telepítés megválasztásakor nem csak a szomszédos épület építési vonalához való településképi illeszkedés az elsődleges szempont. Ha a házunkat a telek északi részén helyezük el, összefüggő kertrész a telek déli kitétségű részén alakul ki, napfényesebb és jobban használható kertet eredményezve.

Épületmagasság, kilátás-rálátás

Az új épületek magassága se térjen el a településrészen megszokottól! Az egyes épületrészek magasságának megválasztásakor vegyük figyelembe a környező házak kilátási-rálátási viszonyait, igyekezzük megővni a már megépült házak panorámáját!

Épülettömeg, tetőforma

A kevesebb néha több! Egyszerű, tiszta formákra, átgondolt és visszafogott épülettömegekre törekedjünk! A tető hajlásszöge legfeljebb 50° legyen, manzárd tetőt ne építsünk! Ezen a településrészen a lapostető megengedett.

Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek

Déli kitétségű, összefüggő kertrészt alakítsunk ki!

Igazodjunk a környéken kialakult épületmagassághoz!

Kerüljük az összetett formákat!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek

Gépkocsik elhelyezése

A gépkocsik elhelyezését minden esetben telken belül kell megoldani, ami az új lakóterületek lejtős részein, a telek 20%-ot meghaladó lejtése esetén, az utcaképre is jelentős hatással van.

A lejtős terep völgy felőli oldalában, 20%-os lejtést meghaladó terep esetén, támfalgarázsban is megoldható a gépkocsi tárolása. Ebben az esetben a támfal vagy támfalgarázs tetején legfeljebb 1,5 m magas áttört kerítést építsünk! Az egybefüggő garázs és támfal hossza ne haladja meg a 6 métert!

A lejtős terep hegy felőli oldalában lábakon álló kerti tető alkalmazható. A kerti tető előtti kapu áttört kivitelben készüljön!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Új, folyamatosan fejlődő lakóterületek ●

Kerítés

Lejtős terepen 10%-nál meredekebb lejtés esetén lépcsőzzük a kerítés lábázatát. A lábázat csak lankás, 10%-nál enyhébb lejtésű terepen kövesse a domborzatot!

Lépcsőzetes kialakítású lábázatra telepített kerítésnél mindig az alacsonyabb szinten elhelyezett magasabb oszlop eredményez esztétikusabb – a sík terepen alkalmazotthoz hasonló - látványt.

Két sík szakasz közötti nagy szintkülönbség nagyon rövid lépcsőzetes kialakítású szakaszokkal hidalható át izlésesen.

A kerítés és az épület anyag- és színhasználata legyen összhangban!

Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg a 1,8 métert!

Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!

A közterület felől a tömör lábázat magassága legfeljebb 0,5 méter legyen!

Az összefüggő tömör felületek mérete ne haladja meg a 2m²-t!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Új településközpont

Az új településközpont összefüggő beépítetlen területei folytán óriási lehetőségeket rejt magában, majdani beépítése évtizedekre meghatározza a településközpont hangulatát, arculatát. Kiemelten fontos, hogy a lakosság által szeretett új központ alakuljon ki, mely hűen tükrözi Nagykovácsi identitását és megfelelő teret ad a település hiányzó intézményi, kulturális, rekreációs és kereskedelmi funkciójú épületeinek.

Építészeti minőség

A tömb a falusias jellegű Ófalu és a kertvárosias lakóterületek között fekszik, mégis egy kisvárosnyi lakosság intézményi, kereskedelmi és szolgáltatási igényeit kell kiszolgálnia. Gondos tervezéssel kell biztosítani azt, hogy az óhatatlanul nagyobb tömegű településközponti épületek simuljanak a tájba és az épített környezetbe. Az új épületek tervezésekor körültekintően kell vizsgálni a különböző lehetőségeket. Mivel a tömbben kizárólag középületek és közterületek létesülnek, az építészeti formálás és az anyaghasználat tekintetében nagyobb szabadságot élveznek a tervezők.

Telepítés, építészeti részletek

Külön kell foglalkozni a megvalósuló beépítések településképi szerepével mind az utcakép alakulása, mind a tömb településképi alakulása tekintetében, hiszen az új településközpont tömbjére a környező magasabb fekvésű területek szinte mindegyikéről remek rálátás nyílik. Jó megoldás lehet a zöldtető alkalmazása.

A központi funkciók megjelenése óhatatlanul magával vonzza a parkolási igények megnövekedését. A megvalósuló épületek telepítésének megválasztásakor fontos szempont, hogy az arculatot ne a megjelenő gépkocsik látványa uralja.

Maradjanak meg a jelenleg használt, tömbön belüli gyalogos közlekedési útvonalak, legyen lehetőség továbbra is átvágni a tömbön a beépítések után is!

Növényzet

Jelenleg a terület szinte teljes egészében összefüggő gyepterület, cserjék és fák alig találhatóak a tömbben. A tömb központi részén kialakítandó zöldterület fontos szerepet fog játszani Nagykovácsi zöldfelületi rendszerében. A megjelenő épületekkel azonos hangsúlyt kell helyezni a megfelelő növényzet kialakítására is, melynek nem csak településképi, hanem klimatikus jelentősége is kiemelkedő.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Településkapu ●

A településkapu

A településkapuban kialakult területhasználatok eltérnek a Nagykovácsra egyébként jellemző homogén lakóterületektől. Az Amerikai Iskola és a Tisza kastély két nagy kiterjedésű intézményi terület, ahol Nagykovácsi arculatát meghatározó középületek épültek és nagy kiterjedésű, jelentős növényállománnyal rendelkező zöldfelületek jöttek létre. Fontos, hogy ezeken a területeken a mindenkori beruházások a kialakult arculathoz illeszkedjenek.

A Nagykovácsi úttól északra fekszenek a település gazdasági területei és az egyelőre beépítetlen gazdasági fejlesztési területei. A gazdasági területek esetében fontos szempont, hogy a megépülő épületek a környező lakóterületeket és természeti területeket a lehető legkisebb mértékben terheljék.

Telepítés

A még beépítetlen gazdasági fejlesztési területeken háromszintű, honos növényzet telepítésével kell pufferterületet biztosítani az Ördögárok menti területeken és fasort kell telepíteni a Nagykovácsi út mentén a tájba illeszkedés érdekében.

Épületek

A létesülő épületek tömegét a környező lakóterületekhez igazodóan tagolni kell, nem létesíthető nagy összefüggő, tagolatlan homlokzat vagy épülettömeg. Az anyag- és színhasználat tekintetében az új, fejlődő lakóterületekre vonatkozó előírásokat kell figyelembe venni.

Kerítés

A településkapuban lévő létesítmények területén a lakóterületeknél magasabb kerítések építhetők, de a kerítés kialakításának általános szabályai hasonlóak.

- A kerítés és az épület anyag- és színhasználata legyen összhangban!
- Sem a közterületi kerítések, sem az építési telkek közötti kerítések magassága ne haladja meg a 2,5 métert!
- Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!
- A közterület felől a tömör lábazat magassága legfeljebb 0,5 méter legyen!
- Az összefüggő tömör felületek mérete ne haladja meg a 2m²-t.
- A kapu minden esetben áttört legyen!

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

● Külterületek

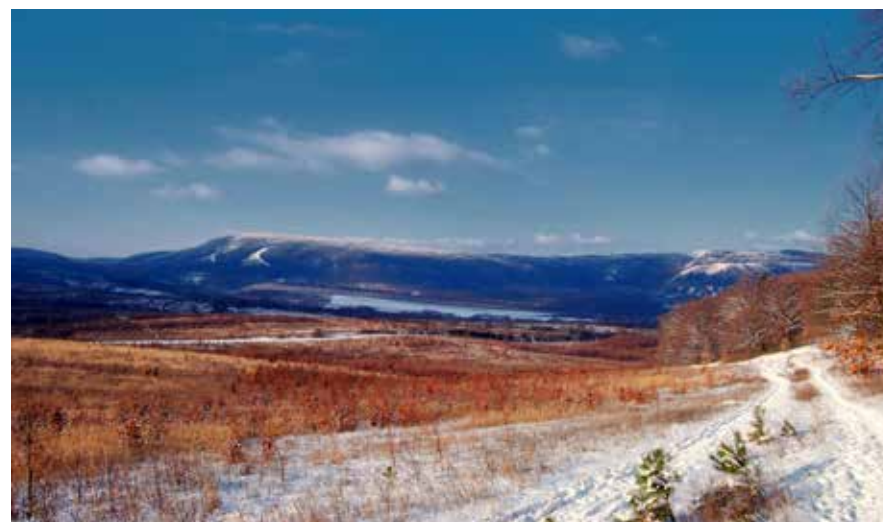
A külterületek arculatát elsősorban a tájhasználat határozza meg. A természetközeli, a természetvédelmi és a mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területeken egyaránt csak nagyon indokolt esetben lehet bármilyen építési tevékenységet végezni. A tájhasználat során a táj- és természetvédelmi szempontokat kell szem előtt tartani:

- Mezőgazdasági termelés csak a természetvédelmi szempontok figyelembevételével folytatható, a vonatkozó törvények betartásával.
- A hagyományos – gyümölcsös és szántó – mezőgazdasági művelést fenn kell tartani, illetve támogatni kell.
- Törekedni kell a reális méretű parcellák kialakítására.
- Előnyben kell részesíteni a biogazdálkodást.
- Az Ördögárok forrásvidékénél, illetve a Békás tónál lévő, rét, gyepek, nádas művelési ágú, elhanyagolt területeket – a természetközeli állapotban lévő területek fenntartása mellett – revitalizálni kell, biztosítva az ökoturizmus lehetőségét.
- Az erdőterületeken csak az ún. szálasos művelés lehetséges, tarvágás, véghasználat nem alkalmazható.
- Erdőtelepítésnél csak honos fajok ültethetők.
- A parlag szántókat és a réteket, gyepeket az özönnyenyek – pl. aranyvessző fajok – elterjedésének megakadályozása érdekében rendszeresen kaszálni kell.
- Haszonállat tartásánál a ridegtartást kell előnyben részesíteni, környezetbarát trágyakezeléssel.
- Kerítés csak vadvédelmi céllal létesíthető.
- Bármilyen építési tevékenység esetén kiemelten kell foglalkozni a tájba illeszkedéssel.

6. ÉPÍTÉSZETI AJÁNLÁSOK – ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETENKÉNT

Külterületek ●

Hagyományörzően átalakított ház az Ófaluban

Ezen a régi parasztházon minden meglévő értéket igyekezett megőrizni a tulajdonosa, mégis egy háromgenerációs családi házként funkcionál ma. Az utcafronton álló parasztház hátul egy új épületszárnyal bővült, de a jó tömegformálás, a visszafogott anyaghasználat és a dús növényzet miatt ez alig látható. A tetőtér is beépült, ami a tetősíkbalakoknak köszönhetően a felületes szemlélő számára fel sem tűnik. Jól példázza ez a ház, hogy a régi ma is lehet élhető.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Index
191. - 193.

Átalakított
parasztház
az Ófaluban

Ez a ház jelentős átalakításon esett át, mégis megőrizte az eredeti épület jellegzetességeit. A ház az Ófaluban egy saroktelken áll, ami egyedi építészeti megoldásokra adott lehetőséget a tulajdonosnak, ugyanis a tetőtér bevilágító felületei az oldalhatáron lévő utcai homlokzaton kaptak helyet. Ennek köszönhetően az udvari homlokzat teljes egészében meg tudta őrizni a hagyományos jellegét, nem törik meg tetőtéri ablakok. Habár az utcai hosszhomlokzaton nagy üvegfelület jelenik meg, mégis a nyeregtetővel fedett kiugrás oromfalszerű tömegnek hat, így harmonikusan illeszkedik a falusias településképpbe. Az utcai főhomlokzaton csak egy jelzésértékű körablak jelenik meg a helyi hagyományok szerinti padlásbevilágítókat idézve.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Modern megoldások régi házon

Átgondoltan, modern anyagokkal és nyílászárókkal felújított és bővített régi parasztház. Az épület megőrizte az eredeti földszintes tömegét, az utcai homlokzat és az utcai nyílászárók arányait. Az udvari homlokzaton ezzel szemben a hagyományostól eltérő nyílászárók és anyagok jelennek meg. A ház és a kerítési építmények anyaghasználata gyönyörű összhangban van, a kerítés talán az egyik legszebb modern kerítés Nagykovácsiban.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

A falusi utcaképbe illeszkedő új lakóház

Az épület egy többgyermekes család minden igényét kielégítő otthona, mégis harmonikusan illeszkedik a falusias településképbe. Az épület két, egymástól félszint eltolással épült épülettömbből áll. A gondos homlokzati tagolások tovább finomítják az amúgy is arányos utcai homlokzatot és a gyönyörű téglarchitektúra kivételes bájt és melegséget ad az épületnek.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Modern, letisztult formák a Nagyszénás-alján

A mára beállt növényzetnek is köszönhetően ez a ház szerényen húzódik meg a Nagyszénás-alján.

Aminimalista házak sikerének alapvető feltétele a harmónia, ami ebben az esetben kétségtelenül tetten érhető. Az arányos tömegformálás és nyílásrend, valamint az igényes anyaghasználat teszi vonzóvá ezt a családi házat. Jól példázza továbbá, hogy Nagykovácsi fejlődő lakóterületein nem csak egy hagyományos magas tetős épület lehet tájba illeszkedő, igényes és esztétikus.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

Acéltornácós ház a Zsíros-hegyen

A Zsíros-hegyen sétálva sokaknak talán fel sem tűnik ez a nagyszerű lakóház, hiszen a déli kitettségű lejtőn fekvő ház az utca felé zárt arcát mutatja. A déli homlokzat azonban nagyméretű nyílásokkal fordul a kert és a terasz felé. A félszintre emelt acélszerkezetű tornác, mint a népi építészetből ismert elődeinek modern átírata, átmeneti teret képez kint és bent között. A fa- és téglafelületek mellett megjelenő acél és látszóbeton fiatalos lendületet ad az egyébként nyugodt és harmonikus háznak.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

A Dózsa utcai óvoda bővítése

Az Ófaluiban középületek tervezése során sokkal nagyobb szabadságot élvez az építész tervező, mint a lakóházak esetében. Fontos azonban, hogy a létesülő középületek léptéke és anyaghasználata harmonikusan illeszkedjen az Ófalu építészeti arculatába. A Dózsa utcai óvoda bővítése szép tömegeivel és anyaghasználatával egy új minőséget hozott Nagykovácsi építészeti arculatába.

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

7. MAI JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

8. KÉPJEGYZÉK

CÍMLAP

Nagykovácsi Pékdomb Facebook csoport,
Széman Mihály, Völgyzugoly Műhely

KÖSZÖNTŐ

Nagykovácsi Község Önkormányzat

6. OLDAL

1. Nagykovácsi helytörténeti gyűjtemény
2. Nagykovácsi helytörténeti gyűjtemény
3. Nagykovácsi helytörténeti gyűjtemény

7. OLDAL

4. Nagykovácsi helytörténeti gyűjtemény

8. OLDAL

5. www.programturizmus.hu/partner-pilisi-len-latogatokozpont.html
6. Györgyi Zoltán
7. Györgyi Zoltán

9. OLDAL

8. www.mapire.eu
9. Nagykovácsi Község Önkormányzata

10. OLDAL

10. Kálny János
11. www.nami.hu/index.php/nami/tanszokok/151-tancmuveszet.html
12. Györgyi Zoltán

11. OLDAL

13. Völgyzugoly Műhely
14. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
15. Völgyzugoly Műhely
16. Völgyzugoly Műhely

17. Helytörténeti gyűjtemény
18. Helytörténeti gyűjtemény
19. Völgyzugoly Műhely

12. OLDAL

20. Jurkó Viktória
21. teleki-tizsakastely.hu/index.php/kastely
22. teleki-tizsakastely.hu/index.php/kastely

13. OLDAL

23. Völgyzugoly Műhely
24. Völgyzugoly Műhely
25. Völgyzugoly Műhely
26. Völgyzugoly Műhely
27. Györgyi Zoltán
28. Völgyzugoly Műhely

15. OLDAL

29. Völgyzugoly Műhely
30. Nagykovácsi Pékdomb Facebook csoport
31. Völgyzugoly Műhely
32. Völgyzugoly Műhely

16. OLDAL

33. Györgyi Zoltán
34. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
35. Völgyzugoly Műhely

17. OLDAL

36. Völgyzugoly Műhely
37. Völgyzugoly Műhely
38. Völgyzugoly Műhely

18. OLDAL

39. Völgyzugoly Műhely
40. Völgyzugoly Műhely

41. Völgyzugoly Műhely
42. Földes László

19. OLDAL

43. Völgyzugoly Műhely
44. Völgyzugoly Műhely
45. www.origo.hu

20. OLDAL

46. Szabó Iván
47. Völgyzugoly Műhely
48. Klein Péter

22. OLDAL

49. Völgyzugoly Műhely
50. Völgyzugoly Műhely
52. Völgyzugoly Műhely
52. Völgyzugoly Műhely
53. Völgyzugoly Műhely
54. Völgyzugoly Műhely
55. Völgyzugoly Műhely

23. OLDAL

56. Völgyzugoly Műhely
57. Völgyzugoly Műhely
58. Völgyzugoly Műhely

24. OLDAL

59. Völgyzugoly Műhely
60. Völgyzugoly Műhely
61. Bányainé Pajor Gabriella
62. Vojczek Judit
63. Vojczek Judit
64. Bányainé Pajor Gabriella

8. KÉPJEGYZÉK

25. OLDAL
65. backwaterbotanics.wordpress.com/2014/05/31/yarrow-achillea-millifolium/
66. www.inaturalist.org/observations/1345020
67. www.saundersbrothers.com/index.cfm?fuseaction=plants.main
68. www.rhs.org.uk/plants/details?plantid=5449
69. www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?kempercode=s550
70. www.prairienursery.com/store/native-plants/harebell-campanula-rotundifolia#.WT-u6mjiU
71. mirvokrugnas.com/657762117439457686/dva-dnya-v-krymu/
72. www.dayliliesinaustralia.com.au/the-cranes-bill-the-true-geranium
73. alanbuckingham.photoshelter.com/gallery-image/Summer/G0000HVXu5gCzf5E/I0000ihRJHT5wHmQ
74. blog.hgtvgardens.com/quick-and-dirty-perennials-that-pop/?soc=pinterest
75. 500px.com/photo/66939315/pulsatilla-grandis-i-by-vlado-bosansky?ctx_page=1&from=user&user_id=7666971
76. www.theguardian.com/lifeandstyle/gallery/2012/mar/16/recreate-beth-chatto-gravel-garden-in-pictures#img-3
26. OLDAL
77. gobotany.newenglandwild.org/species/prunus/mahaleb/
78. gobotany.newenglandwild.org/species/prunus/mahaleb/
79. www.promessedefleurs.com/conseil-plantés-jardin/blog/CLEAR_CACHE
80. megyeri.cdn4.shoprenter.hu/custom/megyeri/image/data/product/cserje/Cornus_sanguinea.jpg?lastmod=1485804474.1484592426
81. www.saatgut-vielfalt.de/product.php?products_id=911109
82. www.suttons.co.uk/Gardening/Trees+and+Shrubs/Smoke+Bush+cotinus+coggyria+Royal+Purple_233750.htm
83. landscapeplants.oregonstate.edu/sites/plantid7/files/plantimage/vila30.jpg
84. s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/59/e4/2e/59e42ec7802aec8fc7e6299c366c5e8f.jpg
85. www.buy-trees-online.co.uk
86. www.flickr.com/photos/fourseasons-garden/11685242613/in/photostream/
87. <https://www.preservons-la-nature.fr/flore/taxon/130.html>
88. http://farm3.staticflickr.com/2463/3943672583_66a7294444_b.jpg
27. OLDAL
89. Völgyzugoly Műhely
90. Völgyzugoly Műhely
91. Völgyzugoly Műhely
92. Völgyzugoly Műhely
93. Völgyzugoly Műhely
94. Völgyzugoly Műhely
95. Völgyzugoly Műhely
96. Völgyzugoly Műhely
28. OLDAL
97. Völgyzugoly Műhely
98. Völgyzugoly Műhely
99. Nagykovácsi Nagyközség Főutcájának Közterépitészeti Tanulmányterve - Budapesti Corvinus Egyetem
100. Nagykovácsi Nagyközség Főutcájának Közterépitészeti Tanulmányterve - Budapesti Corvinus Egyetem
101. Völgyzugoly Műhely
29. OLDAL
102. Völgyzugoly Műhely
103. Völgyzugoly Műhely
104. Völgyzugoly Műhely
105. Völgyzugoly Műhely
30. OLDAL
106. Györgyi Zoltán
107. Györgyi Zoltán
108. Györgyi Zoltán
109. Györgyi Zoltán
31. OLDAL
110. www.k1-berlin.de/spielplatz-weidenverteck-galerie?bild=615
111. www.k1-berlin.de/spielplatz-weidenverteck-galerie?bild=615
112. www.k1-berlin.de/spielplatz-weidenverteck-galerie?bild=615
113. www.k1-berlin.de/spielplatz-weidenverteck-galerie?bild=615
114. www.k1-berlin.de/spielplatz-am-striemelsberg-waltershausen-galerie
115. www.k1-berlin.de/spielplatz-am-striemelsberg-waltershausen-galerie
116. www.k1-berlin.de/spielplatz-am-striemelsberg-waltershausen-galerie
117. www.k1-berlin.de/spielplatz-am-striemelsberg-waltershausen-galerie
118. www.k1-berlin.de/spielplatz-echsenland-rathenow-galerie

A dokumentumban az ábrák számozását lásd a lap alján: „Index”. Az ábrák számozása balról jobbra, fentről lefelé történik.

8. KÉPJEGYZÉK

32. OLDAL

- 119. Völgyzugoly Műhely
- 120. Völgyzugoly Műhely
- 121. Völgyzugoly Műhely

33. OLDAL

- 122. Völgyzugoly Műhely
- 123. Völgyzugoly Műhely
- 124. Völgyzugoly Műhely
- 125. Völgyzugoly Műhely

36. OLDAL

- 126. Völgyzugoly Műhely
- 127. Völgyzugoly Műhely
- 128. Völgyzugoly Műhely
- 129. Völgyzugoly Műhely
- 130. Völgyzugoly Műhely
- 131. Völgyzugoly Műhely
- 132. Völgyzugoly Műhely
- 133. Völgyzugoly Műhely
- 134. Völgyzugoly Műhely
- 135. Völgyzugoly Műhely
- 136. Völgyzugoly Műhely
- 137. Völgyzugoly Műhely
- 138. Völgyzugoly Műhely
- 139. Völgyzugoly Műhely
- 140. Völgyzugoly Műhely
- 141. Völgyzugoly Műhely
- 142. Völgyzugoly Műhely
- 143. Völgyzugoly Műhely
- 144. Völgyzugoly Műhely

37. OLDAL

- 145. Völgyzugoly Műhely
- 146. Völgyzugoly Műhely
- 147. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata

38. OLDAL

- 148. Völgyzugoly Műhely
- 149. Völgyzugoly Műhely

39. OLDAL

- 150. Völgyzugoly Műhely
- 151. Völgyzugoly Műhely
- 152. Völgyzugoly Műhely
- 153. Völgyzugoly Műhely
- 154. Völgyzugoly Műhely
- 155. Völgyzugoly Műhely
- 156. Völgyzugoly Műhely
- 157. Völgyzugoly Műhely
- 158. Völgyzugoly Műhely
- 159. Völgyzugoly Műhely
- 160. Völgyzugoly Műhely
- 161. Völgyzugoly Műhely

41. OLDAL

- 162. Völgyzugoly Műhely
- 163. Völgyzugoly Műhely
- 164. Völgyzugoly Műhely
- 165. Völgyzugoly Műhely
- 166. Völgyzugoly Műhely
- 167. Völgyzugoly Műhely

42. OLDAL

- 168. Völgyzugoly Műhely
- 169. Völgyzugoly Műhely
- 170. Völgyzugoly Műhely
- 171. Völgyzugoly Műhely
- 172. Völgyzugoly Műhely
- 173. Völgyzugoly Műhely

43. OLDAL

- 174. Völgyzugoly Műhely
- 175. Völgyzugoly Műhely
- 176. Völgyzugoly Műhely

46. OLDAL

- 177. Völgyzugoly Műhely
- 178. Völgyzugoly Műhely

48. OLDAL

- 179. Györgyi Zoltán

49. OLDAL

- 180. Völgyzugoly Műhely

50. OLDAL

- 181. Majoros Zsuzsanna

51. OLDAL

- 182. Szabó Iván
- 183. Klein Péter
- 184. Völgyzugoly Műhely
- 185. Dutkai Dániel

52. OLDAL

- 186. Völgyzugoly Műhely
- 187. Völgyzugoly Műhely
- 188. Völgyzugoly Műhely
- 189. Völgyzugoly Műhely
- 190. Völgyzugoly Műhely

53. OLDAL

- 191. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
- 192. Szél Ágnes
- 193. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata

8. KÉPJEGYZÉK

54. OLDAL
194. Völgyzugoly Műhely
195. Völgyzugoly Műhely
196. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
197. Völgyzugoly Műhely
198. Völgyzugoly Műhely
199. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
55. OLDAL
200. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
201. Völgyzugoly Műhely
202. Völgyzugoly Műhely
203. Völgyzugoly Műhely
56. OLDAL
204. www.timbaumont.hu/referenciaink.php
205. www.timbaumont.hu/referenciaink.php
206. www.timbaumont.hu/referenciaink.php
207. www.timbaumont.hu/referenciaink.php
208. http://zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi_epiteszeti_arculata
57. OLDAL
209. epiteszforum.hu/aceltornacos-haz
210. epiteszforum.hu/aceltornacos-haz
211. epiteszforum.hu/aceltornacos-haz
212. epiteszforum.hu/aceltornacos-haz
213. epiteszforum.hu/aceltornacos-haz
58. OLDAL
214. Völgyzugoly Műhely
215. Völgyzugoly Műhely
216. Völgyzugoly Műhely
217. Völgyzugoly Műhely
218. Völgyzugoly Műhely
219. Völgyzugoly Műhely
59. OLDAL
220. Tóthné Halász Hedvig
221. Tóthné Halász Hedvig
222. Tóthné Halász Hedvig
223. Tóthné Halász Hedvig
60. OLDAL
224. Völgyzugoly Műhely
225. Völgyzugoly Műhely
226. Völgyzugoly Műhely
227. Völgyzugoly Műhely

9. FORRÁSJEGYZÉK

zordidok.blog.hu/2017/04/20/nagykovacsi-epiteszeti-arculata
nagykovacsi.hu/falutortenet

MEGBÍZÓ

Nagykövácsi Nagyközség Önkormányzata
Kiszelné Mohos Katalin polgármester
Györgyi Zoltán főépítész
2094 Nagykövácsi, Kossuth Lajos u. 61.
Telefon: 26/389-127, 26/396-327

SZERZŐK

Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 70-944-3015, 20-913-8575,

Ferik Tünde – okl. építészmérnök,
településrendező vezető tervező

Südi Beáta – építészmérnök

MUNKATÁRS

Korsós Renáta – okl. tájépítészmérnök

Az arculati kézikönyv elkészítésekor támaszkodtunk
a május-június hónapban szervezett nyitott fórumokon elhangzottakra.

Külön köszönjük Vojczek Judit, G. Furulyás Katalin
és Györgyi Zoltán segítségét.

© Minden jog fenntartva!

Jelen Településképi Arculati Kézikönyvet Nagykövácsi Nagyközség Önkormányzatának
Képviselő-testülete a 111/2017. (IX.21.) határozatával fogadta el.